

c

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Gränslandet mellan sjukdom och arbete (SOU 2009:89)

Sveriges Psykologförbund lämnar följande synpunkter på rubricerade betänkande.

Utredningen har på ett förtjänstfullt sätt lyft fram problematiken kring gränserna mellan sjukt och friskt och detta i relation till arbetsförmåga. Förbundet saknar dock konkreta förslag till hur bedömningar av en persons arbetsförmåga ska genomföras. Psykologisk kunskap är viktig och central när det gäller bedömning av funktionsnedsättning och aktivitetsbegränsning för personer med psykiska sjukdomar och psykiska funktionshinder. Psykologförbundet utgår från att Försäkringskassan inom ramen för regeringsuppdraget att vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga även involverar psykologprofessionen.

Medicinska förutsättningar för arbete

Utredningen föreslår ett nytt begrepp, *medicinska förutsättningar för arbete*, för den situation när bedömningar ska ske mot den reguljära arbetsmarknaden. Förbundet ställer sig tveksam till att införa ytterligare ett begrepp som enligt utredningen inte syftar till någon principiell förändring av dagens lagstiftning. Enligt förbundet kan detta snarare förstärka oklarheterna kring användandet av olika begrepp för bedömning. Utredningen har inte heller närmare definierat vad som menas med ”medicinska förutsättningar”.

Särskild närståendepenning

Förbundet tillstyrker utredningens förslag att särskild närståendepenning ska kunna utges under högst tio arbetsdagar i anslutning till maka/makes/partners eller barns död. Förbundet vill dock understryka att detta inte får leda till att rätt till sjukpenning inte kan bli aktuell för de individer som utvecklar ett psykiskt sjukdomstillstånd med nedsatt arbetsförmåga även efter tio dagar. Varje ärende måste ges en individuell bedömning utifrån personens fysiska och psykiska tillstånd. Olika arbeten ställer förstås olika krav på mental närvaro, empati och koncentrationsförmåga, men generellt får det ses som normalt att vid dödsfall svikta i dessa funktioner under betydligt längre tid än tio arbetsdagar.

Graviditetspenning

Förslaget om graviditetspenning har främst kommit till för att undanröja de

gränsdragningsproblem som idag finns mellan vad som ska anses vara normala graviditetssymtom och sjukdom. Bedömningsproblemen kvarstår dock i de fall en kvinna drabbas av nedsatt arbetsförmåga tidigare i graviditeten. Det krävs då liksom tidigare en individuell bedömning av varje enskilt fall utifrån personens fysiska och psykiska tillstånd. Mot bakgrund av det uttalade syftet med förslaget om graviditetspenning ställer sig förbundet tveksam till att tillstyrka ett sådant förslag.

Försörjningsförmåga

Utredningen föreslår faktorer att överväga vid bedömning av försörjningsförmåga. Förbundet ställer sig tveksamt till utredningens skrivningar när det gäller beaktande av en persons utbildning vid bedömning av försörjningsförmågan. Utbildning har givetvis stor betydelse på arbetsmarknaden. Men för en person som på grund av sjukdom inte längre kan arbeta inom det område där han eller hon har sin utbildning är det inte självklart att möjligheterna att försörja sig på annat arbete är större än för den utan utbildning. En individuell prövning måste alltid göras.

Försäkringskassans organisation

Utredningen förordar att Försäkringskassan inom sin egen organisation inrättar professionella bedömningsteam som ska genomföra både bedömning och beslut. Psykologförbundet ställer sig tveksamt till utredningens förslag att försäkringskassan ska bygga upp en egen organisation med expertis. Den huvudsakliga och multiprofessionella expertisen finns idag utanför försäkringskassan och det vore mer naturligt och kostnadseffektivt att utveckla bedömningsteam inom de verksamheter där expertisen finns. Förbundet är också tveksamt till att rättsäkerheten skulle öka om försäkringskassan skulle äga både den medicinska bedömningen och beslut om ersättning.

Sveriges Psykologförbund

Lars Ahlin
Förbundsordförande

Camilla Damell
Förbundsjurist